

گفتوووگ لگگ شاعیر و رماننووسی عیراقی (دنیا میخائیل) .. ع بدولمو تلیب ع بدو ل کردوو ی ب کوردی

دنیا میخائیل: دنووسم ب ئوی شت ن بم

شاعیر و رماننووسی عیراقی (دنیا میخائیل) ک ئستا ل زانکی ئکلاندی ئمریکی زمانی عر ب دی دتوو. پئیوای ئدب و هونر دتوان دنگی پراو زخراو کان بـت. ئو هر ل وـلات ی کگرتوو کانی ئمریکادا سا ی 2001 ل بواری مافی مرف خا تکر او. ل سا ی 2017 بـسـرهاتی پـ ئازاری ئافر تانی یـزیدی شـنگاری ژـر دـستی داعش بـ ناوی (لـ بازار ی سـبیاندا) کـ چـن وـك سـبای یـ جـنگ مامـمـ یان لـگـ دـکـرت، چاپ و بـاو کردـتـوو.

پ/ بچی د نووسی؟

دنیا میخائیل/ ب ئوی شت ن بم.

پ/ کتـبـکـت (لـ بازار ی سـبیاندا) بـگـ نامـ یـکـ لـ بار ی تووندوتیژی دژ بـ ئافر تانی یـزیدی، ئایا تـ بـوانامـ یـکی فیکری بـ خوـنـر دـبـخـشیت، کـ مـژوو و رووداو کان و کـسایـتیـ حـقیقیـ کان لـخـدـگـرت، ئایا تا چـند لـو ژانوژوار نزیکبوویتـوو؟ ئایا لـو رـگایـوو دـتـوتـ مـژوو و سبـلـکـراو کان بناسـنی؟

دنیا میخائیل/ سبای کان و فرشتیان ل بازار دا مـسـلـ یـکـ قابیلی لـبووردن نیی، بـ یـ هـموو ژانر ئدبـبیـکان شاعر، پـخـشان، گـانـوو... وـسـامی ئو سـتـمـ داوـتـوو. خـم سـردانی شوـنی ئو کارـساتـ گـور یـ (گوندی شـنگار) کرد و لـ نزیـکـو قـسـم لـگـ ژنانی هـا تووی ژـر دـستی (داعش) کرد و گوـم لـو پیاوانـ راگرت، کـ لـ مردن رزگاریان ببوو. چـیـ کـکانیان لـ خـیا سـیرتر، هـموو ئوانـم وـك بابـتـك لـ (بازار ی سـبیان) دا نووسیـوو و دواتر لـ رمانی (تاتی باـند) کارم لـسـر کردو، من بـ قـم چـن دـبـم دنگی پـراو زخراو کان؟ قـم بـسـر چـکـدا سـردـکـوت، قـم بـرـنگاری زـمـن دـکـات، هـمیشـ وـش وـك

چەك دىگەنلەرنى ھەي.

پ/ ل دىنباي ھەي ھاۋچەرخدا ۋاقىيى ژنان چەن دىبىنى؟

دىنا مىخائىل/ ئەستە ۋاقىيى ئافرىتان ل ئاستى پەيىستە نىيە،
نەك ھەر ل نىشتەمانى ۋەرىيە ۋە بىس، بىكە ل ھەموو شوۋەنكى
دىنادا. ھەتە ئەستە ئافرىتە ۋەك رەگەزى دوۋەم ل پەناۋ رەگەزى
يەكەم بەكار دىھەنرەت. ھەيەتە ھەر ل بەنەتەتەدا كەمەگەي
باۋكەسەلەرى ئەۋ نەخشەيە كەشاۋە، بەمەمەكەك ھەن بەشتەن.

پ/ بە لاي تە خەسەتەكەنى خەۋەنەرى نەۋەنەيى چەيە؟

دىنا مىخائىل/ خەۋەنەرى نەۋەنەيى لەسەر ۋەمەمە نوۋەسەر ناۋەستە،
بەكە پەرسەيەر دىۋەۋەنە، لەسەر رازىۋەنە ۋە بەرەمەنەنەنى
كەسەيەكەن دىۋەستە، خەۋەنەنەۋەيى كەرەكەرى ئىبەدەي ل نوۋەسەنى
ئىبەدەي كەمەتر نىيە، گەشت داھەنەنەكەنى ناۋە نوۋەسەن بە ئەۋ
خەۋەنەنەۋەيى دىگەنەتەۋە.

پ/ شەۋەي ئەۋ نىشتەمانەيى خەۋەنى پەۋە دىبىنى چەنە؟

دىنا مىخائىل/ ۋەك ئەسمەن، پەۋە ل بەندە، ھەيەدەفەن دىۋەنە ۋە
دىگەنەنەۋە، دىنەشەۋە، ئەگەر لەسەر دىرەختە نىشتەۋە ھەيەشەي
پەكرەنەنە نىيە.

پ/ بەرگە رەمانەكى دىنا مىخائىل (جەزىرەيە)، شەكەي ژيان، مەفە
بەۋەن، سەمەمەلەيەتە، دىكتەتەرى ھەمەلەيەتە، ئافرىتەنە گەندە،
ھەموو ئەۋ بەتە مەشتەمەخەۋەنە ل كەرە شەيەرى ۋە رەمانەكەنەتە ل
دەرگەيەن دىدەتە. ئەيە تە چەندە دىكە بە مەفەۋە سەرقە دىبەتە،
تە چە سەنەر بەھەي مەفەيەتە ل كەرەكەنە دىدەۋەنەۋە؟ ئەيە دىشە
كەرەكەنە ۋەك بەگەنەمەيى كەمەلەيەتە مەژۋەيى عىراقەي ھاۋچەرخ
تەمەشە بەكرەتە؟

دىنا مىخائىل/ نەزەنەم، دىشە ھەموو كەرەكى ئەدەبەي بەگەنەمەيى
مەژۋەيى كەيەرىكەرە بەتە، ل كەتەيەدە ھەنەرە كەلەيە ژيانە
سەردەمەكەيە دىيەرىكەرە ۋە بىرەۋەرىيەكەنە ل ئەستەۋە بە ئەينە
دەگەۋەنەتەۋە، ئەلەدە بەيەخە ھەنەرە دىدەكەۋەتە، سەبەرى كەرەگەرى
زەمەنەكەنە دىبەتە، ھەروەھە روۋىيەكەيە دىكەي ئەيدەلەژيە
دەگەيەنەتە، روۋىيەكە كە دىسەتەدارەنە ۋە بىرەيە كەتەيە بىرەۋەي
پەدەدەنە.

پ/ ل كەمەمە شەيەرىيەكەنە (شەۋەنە عىراقەي) ۋە (جەنگە) بە جەيدە
دەدەكەۋەتە ۋە مەمەرى جەنگە دىرەكەنە مەفەيى عىراقەي نەيشە دىكەتە،
ئەيە شەيەر ل تەۋەنەيەدەيە ھەموو ئەۋ ۋەنە پە ئەزەرانەيى جەنگە
لەخە بەكرەتە؟

دىنا مىخائىل/ قەسەدەكەنەم بەتە ۋاقىيى ئەستەتەكىمەن، كە ل

واقیعی پښتانه ته بازار هڅه وکړه.

په عراق کې به چې هېڅ شته و دوور له نیشتمان نه کت به په ناغې کې دام زراوې و ګرنگې ژيانته ته پېښېت، به هم عراق به په پورې شارسټاني و غمې چې ګڼګڼې و ټاماده یې... نایا نووسین دنیا بېنې کې هاتې ته و واقیعی پېښه شته کړو؟

دنیا میخائیل/ سی سې سر ته ته هم له عراقه ژيام، سې سر کې له یاد وړېدا ماونه ته و، سې سرې چې ګو و جوانی و خاپوور بوون، مېژووی و ټام ته مې و هېموو ته و شتانه ته ژيام و چې مهېشته، نایا چې نه پېیوېندی به نووسین ګڼم و هې، من هېچ بیرېان له ناکه مې و، له هېموو نووسین ګڼم و ټام ته مې ژوویې کې دیارېکړه و هې. به به وای من هېموو ته و شته و ردانه ته مې مارېان دې کې، له کاروبار ګو وړ کې ژيانته ر ګڼم داته و، مې ژووی نیشتمان کې به سې سر ته مې ژووی جیهان دې ګڼم ته و، هېموو ته و شتانه ته له جیهان روویانده و، یې کې مجار له نیشتمان کې من روویانده و، من کاته شته کې نو دې نووسم هېستدې کې دېست له ساتې دېزین وې یې کې دې دې.

په دې شته رېمان کار له سې سر روویانده مې ژوویې ګڼ بکات، به هم ناک به ته وې راستیان بسلمېته، به ګو به ته وې کارېګرې ته و ګڼ انکارېانې کې به سې سر کې مې ګای مې فایه تېدا هاتو و، بېګه یې نه، ته و مې سې له یې چې نه بېنې؟

دنیا میخائیل/ بې، به دنیا یې و، رېمان ته نه ته و مان په ناکته کې روویانده و، به ګو ته و کارېګرېانې شته خاتې روو، کې به سې سر ژيانته مې فایه تېدا هاتو و، رېمان هې ته نه چې خت له مې ژووی ناکه ته و، به ګو سې سر کې شته دې پې کې، ته و شته جیاوازی نووسینې رېمان و نووسینې مې ژوویې، کاته و ته له بېنه ته بایه خدانه رېمان به واقیعی مې ژوویې، له پېناو بې دوا د اچوون و چې کې و ته ګڼم ته بې سې ته یقاعی رېخدا.

په له رېمانې (تاته بې نه) رېمان نه رېمزی و مې ژوویې ګڼ ته فسانه ته (نه ګڼ مان ګو و ته) بې کاره پېناو و، کې به سې سر ژيانته ته و ګڼم داته هاتو و... به رای ته نایا ته و ته فسانه یې له ګڼم تراژیديای یې زیديېان یې ګڼم ته و؟ (ته فسانه کې دې: رېته له رېته مان ګڼ شته وې ګڼ ګڼ رازانده و و له روخساری مان دوویان رامابوو، ته ته و پېی جوانی جوان بوون، و ګڼ جوان ګڼ نیشتمان. به هم بې بېری کې سدا نه ده هات نه ګڼ نه و دېریا بوېرې بېته ناسمان و مان ګڼ دې و شته و شته و رېمان ته تاریک بکات)

دنیا میخائیل/ بکاره نانی ئفسانێ (نەنگ مانگ قووتدەدا) و رۆورسمکانی ب شۆویکی شەعبی ل عیراق جەبجە دکرەت، نەنگ تەنها لای یزیدیەکان.

پ/ ب بچوونی من مەلولی کلتوری و مەژوویی ئفسانێ شەعبی (نەنگ مانگ قووتدەدا) پەییوئندی ب دێخکی قەیراناویدا هەیی، کە ب لای کەمی مەژووی عیراقی هاوچەرخێ پەدا تەپەییوو.

دنیا میخائیل/ ل مانەکی مندا ئ و پرسیس شەعبیان پەییوئندیان ب جەنگ و ئ و کارساتان و هەیی، کە ب شۆویکی گشتی عیراقی پەدا ریشوو، بێ دبینین کاراکتەرکانی رمانەکانم هەوێدەن ترسی سەر مانگ کەمبەز و، ئ و هاوژییەکی و من تا سەر ئسقان کارم ل سەر کردوو، ل لایەکی ئوان تان ل نەنگەکی دێدەن، نەنگ لوانێ ئ و سیاسەتیان داشتوو، ل لایەکی دیکە هەو ب رزگارکردنی مانگی ترساو دێدەن، بێام تا دوێنە ئوان خەیان پەییستیان ب رزگار بوون هەبوو.

پ/ دایکایەتی چی ل تەگەیی؟

دنیا میخائیل/ وای کرد پەرتەر بم، ل بەرامبەر سەختی ژیان بەسەرتەر بم.

تەبیینی: ناوێشانە کەم گەییوو.

سەرچاوە: خلود الفلاح

3/4/2023 - الجزیرە.

مردنی پلاستیکی

لە منداڵیما

لە بەغداد

گەمەیی مردنمان دەکرد

بە چەکی پلاستیکی

یەكە ئێویدیکی دەکوشت

لەسەر زەوی

وێك لاشەیی مردوو رادەکشاین

خولەكەك

دوووان

پاشان یەكەکمان پەدەکەنی و

مردنی پلاستیکیمان جەدەهشت

دەستی یەکترمان دەگرت

وێك ئێوێ دێستی ژیا نمان گرتب
هه‌دێستايندو
ياريبێكي ديكمان دکرد
وێك ژمارێ لێ تێ سا‌مان تێپێين
بێغداش بێ مندا‌یما نێو
بێس‌رچوو
چوويند تاراوگ
لێ دوور‌و مندا‌ا نمان د‌بینی
لێ ئێم‌ د‌چوون
ی‌ك‌ك‌ ئێویدیک‌ی د‌کوشت
ب‌ب‌ جوول‌ راد‌کشان
ب‌ام‌ هه‌چیان پ‌ند‌د‌ک‌نین
هه‌چیان د‌ستی ب‌ ژیا ن‌و ن‌د‌گرت
ه‌ند‌د‌ستا ن‌و.

ع‌بدولموت‌لیب‌ع‌بدو‌ا کردووێ ب‌ کوردی